

cenușiu. Pușini au acest curaj. Între ei Alexandru Papilian, Mihai Sin, Mircea Popa, mai nou, în **Oameni normali**, Tudor Octavian și, firește, Dumitru Dinulescu, care de la o vreme semnează Puși Dinulescu. Și onomastic deci prozatorul se scufundă în noianul „făpturilor neînsemnate“, interșanjabile, funcționând în gol, a căror epopee banală o stenografiază cu dexteritate și un elan aproape confratern. O probă de virtuozitate este **Reportaj**, o povestire de doar trei pagini scrisă cu o impasibilitate de greșier care răsfoiește dosarele proceselor aflate pe rol:

„S.C. și S.M.. S.M. o bate la servicii și pe stradă, chiar în fața casei. Căsătorii la 7 iunie 1965, despărțiți, de fapt, de la 29 iunie 1965, când S.M. și-a luat lucrurile și nu toate erau ale lui și-a plecat.

Pe când N.G. era militar, N.V., cu care era căsătorit din

1963, a părăsit domiciliul.

D.V. o părăște pe D.E. Chiar a doua zi, după cununie, pârâta a manifestat dezgust față de viața în comun. Cheltuia bani nejustificat și nu se ocupa de menaj...”

Această sarabandă de inițiale anonimzante în fond, comprimă eposul banalității la dimensiunile unei molecule epice, dând realității nude, excitante, o alură fantastică, de basm rău, de coșmar și circ fără sfârșit. Dumitru Dinulescu, alis Puși Dinulescu e, printre pușinii din generația sa, un prozator care a văzut și a filmat strâns, din mână, demonii banalității și avatarii omului tipizat, mecanomorf. E de mirare că, direct sau indirect, se revendică de la Goncharov. Gogol era mai potrivit. Ca să nu-i mai pomenesc pe Ionescu, Arrabal, Max Frisch, Dürrenmatt pe care sunt sigur că i-a citit atent la anii tinereții, ca toți cei din generația noastră.

Mircea Radu Iacoban

RARA AVIS

Dac-ar fi să atribuim un chip lumesc ideii de *ubicuitate*, va trebui să-i conferim identitatea lui Bogdan Ulmu. Personajul sintetizează și exprimă legitim zenitul prezenței perpetui și concomitente în cele mai varii „locații“ (ptiu!). Are buletin de București (și o parte a familiei acolo), predă la Facultatea de Teatru din Timișoara și domiciliază (cu o altă parte a familiunii) la Iași, unde are, de asemenea, ore de curs și montează piese la teatrele din Moldova. Măsurând miile de kilometri cât totalizează laturile triunghiului Iași-București-Timișoara, veți spune că, fizic, o astfel de prestație se află deasupra puterilor omenești. Impresie falsă și, oricum, incomplet motivată, fiindcă eroul nostru, doctor în teatologie cu o cercetare consacrată lui Caragiale, își face de lucru, în același răstimp, și pe la teatrele din Reșița, Brăila, Bacău, Cluj, Baia Mare... Se zice că voiajurile lungi și plicticoase invită la meditație, lecturi, memorări, la croirea de proiecte. De altfel, omniprezența fizică a lui Ulmu este acompaniată și de un alt avantaj de prezențe, de astă dată pe harta prestațiilor publicistice și mondene: susține rubrici permanente în varii reviste, se implică în destinul umorului autohton, scrie cărți de... bucate, dar și studii docte consacrate marilor dramaturgi ai lumii, onorează cu discursuri felurite sindrofii culturale – într-un cuvânt, este, și fizic, și intelectual, ubicuu. Dacă i s-ar implanta un cip, ar pune în epuizantă cumpănă sistemul GPS, obligându-l să scoțoască fără răgaz toate cotloanele spațiului mioritic! L-aș include în categoria etern neliniștiților, care-și orânduiesc viața cosând și descosând proiect după proiect, însuflețiți de credința că au ceva de spus cu temei și miez în toate cele. Iar Ulmu, chiar are! Ultima lui carte se intitulează **Jurnal teatral** și poartă nr. 3. Este deci a treia apariție din specia jurnalului, ceea ce presupune cotidiană, meticuloasă și îndârjită glosare pe marginea semnificațiilor „clipei cea repede“. Tot ce l-a tușat într-un moment sau altul – o lectură, un dialog, o scenă, o idee – se convertește în notație vioaie și explicită, cu „rezoluție“ pe măsură.

Scriitorul nu numai consemnează cronicărește „ca să se știe“, ci, în același timp, evaluează, cataloghează și-și exprimă deschis, fără timorări, punctul de vedere „în chestie“. Tocmai de aceea, cartea se parcurge cu interes și reală plăcere a lecturii. Ghicești, în spatele celei mai mărunte notații, solidă încărcătură de informație cultă, precum și experiență de viață pe scândura scenei, în temeiul cărora sunt emise aprobări, dezaprobări, ironii, ba chiar și sarcasme – prilej cu care este îndreptățit citată o remarcă a lui Ștefan Iordache: „Eu nu pot fi modern, dacă oamenii cărora mă adresez nu sunt la curent cu tot ceea ce se petrece în lume.“ Bogdan Ulmu își propune să fie, drept pentru care, în paginile **Jurnalului**, întâlnești consistente referiri și la „ale noastre“ și „ai noștri“, dar, cu prisosință, și la Bergman, Bulgakov, Soljenițin, Shakespeare, Barrymore & comp. O „repede ochire“ asupra tematicii redusă la desemnare printr-un cuvânt evidențiază zonele în care operează interesul autorului: actorul, admirația, adevărul, banii, cenzura, critica, directorii, dramaturgia națională, exigența, fericirea, geniul, istoria, livrescul, melodrama, minciuna, mizanscena, modernitatea, politicul, prostia, renunțarea, reclama, regia, râsul, spectatorul, singurătatea, succesul, tăcerea, umorul etc. etc. În calitate de cititor, ades am fost tentat să adaug (evident, ipotetic) observații personale în continuarea și completarea celor așezate în pagină de Bogdan Ulmu. De pildă, când se întrebă de ce nu vin oficialitățile la premiere. I-aș spune că, în 1977, la o premieră cu o piesă a mea la Teatrul din Pitești, pusă în scenă de Tocilescu, sala era pe jumătate goală, dar loja oficială, plină-ochi. Deziluzie: aveam să aflu că, neinteresate de teatru, oficialitățile obișnuiau să trimită în lojă... șoferii! Tot era ceva – acum, nu vin nici șoferii!... Fiind scrisă „aproape“, fără distanțare în timp, cartea a fost ferită de maladia post-procesărilor menite să confere autorului fie aură de dizident, fie spectaculos și inhibant orizont cultural, fie culpabilizări aduse din condei. În peisajul jurnalier e o rara avis. Se citește, cum spuneam, cu plăcere și interes.